

Előfizetési díj.

Vidéke postán vagy helyben házhoz hordva

gőz évre	16 frt
févőre	8
egyedőre	4
gy. óra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám háza a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBÉ CZIKKEK DIAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor használt garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppell Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben Haasenstein et Vogler hirdetés köz. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.

Nyitási cikke

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

hatodik évfolyama negyedik évnegyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Eész évre	16 frt
Févőre	8 frt
Ngyedőre	4
Ey óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai levélváltással alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

A helyzet és a diplomafia.

(Sr.) A törökök győzelme teljes bekezdett még az a vereség is, melyre Rists ráette Szerbia sorsát. Mert köz tudomás dolog, hogy sürgönyét, melyben az rópai hatalmak közvetítését kéri fel, visszatartotta csak azért, hogy Alexinácznál győzelemre számított és úgy látszik, még mindig speculál arra, hogy Szerbia kedvezőbb helyzetbe jusson a békekudarc idejére, mert szeretné, ha előbb fegyverszünet kötéssék és csak aztán induljak meg a békekudarcok; mert az alatt egy kissé magához térne a szétvert, demoralizált sereg és ő is megszilárdítható állását. Mert ennek az urnak nem annra Szerbia, mint a minisiteri tárca van szíven, ezért lett ő, ki oly rettenetesen és tántoríthatatlanul hirdette „Nagy Szóbia” szerencsését még a betegágyról szóló bullettéknben is, ő, ki az „örökös” elleség kifejezést majmolta a németek után — most hajlandó a békére, mely Szóbiára nézve bizony nem jár területi nagobodással, sőt azzal a dicsőséggel sem melyről Ristics álmodozott. Természet, hogy azért ő ki akarja zsákmányolni a helyzetet és egyfelől hamis gyzelmi híreket gyártat, Oroszország segítségével biztat csak azért, hogy a srbekeket és ha lehet a világot mistifikálja a helyzet felől, másfelől bizonyítja, az ő nélkülözhetlenségét, sőt még a iplomafia felé is helyezi szükséges volt.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

MARGIT.

Lélektani rajz

Szász BÉLÁTÓL.

XIV.

Pest, 185* jul. 12.

(Folytatás.)

Kinek tartozom én valamivel?!

Anyám, kit én ölék meg, itt hagyott árva. Atyám prédaként vetett mostohám, Péter-sákmányául. Amaz egy, ki egy perczre számat tanusított irányomban — talán egyetért mostohámmal megejtetésében, de mindezt hagyott rohanom vesztembe, a nélkül hogy bár egy kézmozdulattal megkísérelte volna megmentésemet — és most, van-e visatérés az útról, menekülhetek-e ez örvényből valóldolhatom-e magamat, ha elvégre én is kinjtom kezemet az öröm bódító pohara után, hogy megkísértem, ha nem nyomhatom-e el am néma átok-hangot a tivornya hozzámig h szízával?!

Ezzel még nem sokra ment, de úgy látszik, harmadik fogása által sikerült lépne csalni a diplomatiát, mert addig kürtölte a legromlétebb híreket a törökök kegyetlenségéről, míg csakugyan megindítá Anglia és az Oroszország által folytonosan incitált Andrássy szívét és ezek lépéseket tettek a portánál, hogy az a basibozukokat ne használja, hogy a kegyetlenségeknek véget vessen. De a ki ilyen követeléssel lép fel a porta iránt, az egyfelől töle csaknem lehetetlenséget akar, mert ha Oroszországnak megtiltanók a közök vagy bármely európai hatalomnak a militia alkalmazását, nagyon meheznének a háborut egy oly állammal szemben, milyen pl. Szerbia, melynek rendes katonasága igen kevés van; de másfelől igazságtalanság ez, mert Szerbia és a lázadók sokkal nagyobb kegyetlenségeket követtek el és ha Szerbiának megparancsolnak, hogy bocsássa haza a militia-t és a seregében szolgáló összes idegen felkelőket — akkor meg lenne az igazság, de egyszersmind egy jelentőségű lenne ez az általános lefegyverzéssel.

Ezek az előjelek a diplomafia magatartásában, rossz következményekre engednek következtetni. Közel állunk a békealkudozásokhoz; ha Szerbia orosz biztatásra, még egy újabb kísérletet nem tesz. Szerbia és a felkelés leverve, Montenegró egy kis előnyben a portával szemben. Mert az a kérdés, mi lesz a béke alapja. Azt mondják statusquo ante bellum. Van értelme. De csak úgy, ha egyfelől kiterjesztik Montenegróra és másfelől szóról-szóra vétetik; t. i. Szerbia militia redukálják, mert az már háborus állapot volt, mikor fegyverkezni kezdett, másfelől Törökország teljes mértékben kárpótoltatik. De már épen a bécsi külügyminisiteriumhoz közel álló körökből jutott nyilvánosságra oly forma nyilatkozat, hogy ez sem lehetséges, mert Szerbia gyenge és másfelől Montenegrónak valamit kell adni, mert még eddig ő a győztes. Egyik követelés sem felel meg sem a béke érdekének, sem a monárchia érdekeinek. Montenegró erősítése annyi, mint Szerbia helyett ráruházni a délszláv-hegemoniát, pedig ez még rosszabb, mert Montenegró Oroszország közvetlen pártfogása alatt áll; másfelől, ha Szerbia még csak hadisarc által sem lesz büntetve, akkor csak respirium lesz a béke, mikor újra erőhez tér, újra kezdi a harcot, hisz nem kockáztat semmit és egyszer csak megnyeri a nagy játkot és megalapítja Délszláviát. Másfelől a porta lesz annyira meggyengítve, hogy sem a reformoknak, sem hitelezőinek eleget nem tehet — és ez kimondhatatlan sok bonyodalomnak lesz kútforrása. A ki

Mint a makacs gyermek, kit a szeretetlen kiémetlenség konok ellenkezése juttatott az atyai parancs-szóval, inkább fejére hagná ontani a házat, mintsem hogy egy lépéskét is hátráljon: én is behunyt szemmel akartam rohani a lejtőn tovább, tovább, egész a mélyig. Hadd jöjön a minék jónie kék s hadd feleljen a lélekért a végtet, mely idáig hozott. Magam sürgetém a madameot, hogy mulatni akarok. Siettetém az öltözködést; társaim elcselt tetszelgéseit, ha lehet, még fokozva gyakorolgtam tükröm előtt s alig győztem várni az estét, hogy az árba vethessem magamat.

A madame kapva kapott ez elhatározáson s volt gondja rá, ne hogy megmátsam szavamot. Egész napon körültem sürgölődött, ékitgetett, cziczomázott; az ebédnél maga töltötte poharamat s nem győzte riktó színekkel fejtegetni a gondtalan élet gyönyöreit...

És még is — estére kelve remegve indultam az első szobák felé. A háttérbe maradt tipegő madame sürgője, a büszkeség, hogy adott szavamot betartottam, a kíváncsiság csábítása, hogy szemtől szembe láthassam amaz örmöket, melyeket ama fiatal oly vonzóan bírt leírni s a hiság, hogy társnőmet talán háttérbe szoríthatom: nem soká hagytak tétováznom. A „salon” ajtaja előtt még egy perczre megálltam; hallgattam a zongora szilaj hangjait, a hahótázó vidorságot, egy-egy föl-

ezt nem akarja, az Szerbia megalázása és Montenegró megfékezése mellett van. Ez a diplomafia feladata!

Kolozsvár, 1876. aug. 29.

(B.—n.) Igen természetes, hogy nem csak a hírlapírók, hanem az olvasók is legtöbb érdeklődéssel foglalkoznak az idő szerint a keleti háboru eseményeivel s a keleti kérdés körüli sackvonásaival a diplomatáknak, sőt a szocialis téren is főleg ezek körül forog az eszmecserre.

Néknk azonban nem szabad felednünk, hogy közelednek azon napok, midőn az újból kikerekített törvényhatóságoknak életbe kell léptetniük a törvényhatóságok önkormányzata érdekében hozott törvényeket s épen azért kötelességünk időt szakítani ezen kérdés megfontolására is, nehogy a bizottmányokat készületlen találja a szervezkedő gyűlés, mert kormányzatunk egyeságainak javulását csak is az ekörül hozott reform czikkéek célszerű alkalmazásától várhatjuk.

Ezért tartottuk szükségesnek ezen tárgyra vonatkozólag még némelyeket elmondani, ha úgy tetszik, ismételn.

Eltölte azon idők, a midőn az eszmék tisztázása ürügye alatt feljogosítva hitte magát mindenki minden javaslatot hibáztatni anélkül, hogy az ajánlottól jobbat javasoljon, ma már nem jarmaslattal, hanem mindenkit kötelező t. czikkéekkel állunk szemben, melyeket életbe léptetni kötelességünk.

Igaz, hogy első sorban a bizottmányok vannak hivatala célszerű és gyakorlati intézkedéseket tenni, de a mellett mindnyájunknak kötelessége nem csak nem gátolni, hanem erőnkhez képest előmozdítani az önkormányzat célszerű berendezését.

Mindenek felett nem volna helyes, ha a fájdalommielőtt mutatkozó közömbösöget lábra engednők kapnis különösen, ha a hivattottabbak egykedvűleg viselnék magukat a közügyek iránt, mert könnyen arra vezethetne, hogy avatlatlan kezbe kerülne a törvényhatóságoknak a kormányzat különböző ágainak kezelése.

Mondjon le mindenki a hivatal hajhászáról s még inkább arról, hogy proteccióból elvesztgesse szavazatát a választások alkalmával, mert ha sikerül jellmes és tevékeny tisztai karokat állítani össze, rövid időn mélyebb gyökeret ver az önkormányzat, míg ellenkező esetben a jelenleginél is rosszabb közigazgatásunk lesz.

Ezek mellett szükséges az is, hogy a kinek csak módjában áll s képesítve van, ne sajnálja a fáradságot s vállalon legalább csakélyebb fontosságu hivatali is, mert nálunk fájdalom még igen kevés a közigazgatás vezetésére képesítettek száma.

Különbösen nagy fontosságúnak tartjuk azt, hogy a bizottmányokat szorgalmasan lá-

kurjantást — az ajtó belülről megnyit, mindenki szeme felém fordult, többé vissza nem térheték, beléptem...

Egy nagy térs teremben találtam magamat. A tetőzött gazdag csillárok áraszták vakító fényüket, a fal mellett elfutó kerekvethere, melyeken bizalmasan csevegő párok foglaltak, feszelen odaadással helyet; egy-egy sarokban, italokkal megterheltek kerek asztalok körül nők és férfiak, ötön haton poharaztak, vibogtak; a terem középtáján cigarettázó lányok ledér tánc-zsöknészekkel sürgöttek s a szoba homályos háttérében egy zongora nyujtózodott, mely előtt egy leücsött fejű, lehunyt szempillájú ósz férfi ül s gépszzerűleg verte ki a tánczolókat szilaj danáit.

Mindent egyetlen körültekintéssel láttam be, de a midőn szemem végül a homályos háttérnek fordult s az ósz zongora-játszón akadt meg: többé el nem bírtam volna szemem szakítani, oda meredt tekintettel sietők végig a termen, áttörte a tánczoló sorain, kik morogva engedtek útát; egy előttem álló széket felborítva, egy elem siető férfit kiémetlen félrelökve. A zongorához érve éles, kétségbeesett, hosszantartó sikoly szakadt föl keblemlől: a zongorázó agy — atyám volt!

A sikolyra iszonyuan összerázkódott, mintha erős vilányítás érte volna; ifjú erővel szökött föl, kezét előre nyujtv fordult felém s reccsög, száraz hangon ordítá:

„Ki az? Lányom Margit, te itt?!” s égre meredt szemekkel, melyekből látam, a

togassák az illetők, mert csak is így felelhetnek meg azok hivatásuknak.

Végre kétségen kívül rossz volna, ha a törvényhatóságok tulságos fizetésekkel látnák el a hivatalosokat, mert ez esetben tulságos nagy lenne a domestika fedezésére szükséges rovatál, különösen az erdélyi részekben.

Mindezeket fontolóra véve, a közelebből összevívó bizottmányi gyűlések ne kiméljék az időt és fáradságot, fontolják meg jól a törvényhatóság érdekeit minden oldalról, ne kössék meg kezeiket jövőre nézve, hogy ha szükségesnek mutatkoznék, tehessék meg utólagosan a szükséges javításokat.

Nem állítjuk, hogy a törvényhatóságok új szervezete egy tökéletes mű; azt sem állítjuk, hogy egyszerre rendbe jó minden; de azt állítjuk, hogy mindenki tesszen annyit a mennyit tehet, évenként javulni fog kormányzatunk minden ágaiban.

Fogjon tehát munkához minden polgára e hazának nemzetiéért, vallás és osztály különbség nélkül, ha az önkormányzatot fenn akarjuk tartani.

Az indiánok harcza.

Páris, jun. 25.

A világesemények történetkönyvét lapozgatva számos helyre akadhatunk, melyek fontartották emléket azon kegyetlenségeknek, miket a civilisatio érdekében az emberek elkövettek.

Közönségesen a jezsuitákat tartják azon elv követőinek, mely szerint a cél szentesíti az eszközöket; ez azonban igazságtalan, mert valóságban azegész emberiség befogadta ezt dög-mái közé.

Ha az inquisitio e dogmá alapszik, ugyanerre visszavíhetők amaz amerikai kegyetlenségek, melyek századok óta folytattának s melyeknek célja a civilisatio érdekében egy egész emberfajt kiirtani.

Az európai érdekltség annyira le van kötve az öket közéről érintő keleti ügyek által, hogy tudomást sem igen vesz ama szomorú eseményekről, melyeknek ismét színhelye Amerika.

Míg a szegény rajah-kért, a meggyalázott bolgár nőkről, ártatlanul legyilkolt kisdokéért, fül-és orrtól megfosztott szerb foglyokért is már csupán a humanus oroszok képzeletében végbevitt dolgokért megszámlálhatlan mennyiségben zengtek már el a szomorúnál is szomorubb elégtákat és siralmi verseket, addig az indiánusok kiirtását senki még szóra sem érdemesíti.

„A cél szentesíti az eszközöket!”

Igy gondolkozott néhány századdal ezelőt a kinosvágyók azon serege, melynek rövid idő alatt 30 millió indiánus esett áldozatul, így gondolkozik a mai egyesült köztársaság is, midőn az ugys veszendő fölben levő tífredének kezéből az utolsó falat kenyert is el akarja venni.

fény örkre kiégett, folyton előre szegzett karokkal törtetett felém.

A jelenlevők közém és közé vetették magukat; ő kétségbeesett hörgéssel küzdött az előtte állókkal s rikácsolva fel-felkiáltott: „hol van? hadd ölöm meg, hadd hasítom le arczaja bört.”

En eszeveszetten rohantam ki a teremből, le a lépcsőn, az utca-ajtónál álló legényt földre borítam, a kulcsot megfordítam a zárban, az ajtón kiszöktem, bezártam magam után, a kulcsot messzi hajtám és esenkedve rohantam neki a fekete éjszakának.

Futni megint, sorson, végtelen, magam elől! Oh, ha lett volna erőm, hogy megsemmisítem azt, a mit meneküléssel hátam mögött hagytam, hogy ne ijesztgessen rémlotes árnyaival, melyek már előmbé kerültek s elhomályosították szemeimet, az előttem fekvő útát, mely vég-tlen hosszúságban nyulva megmérhetetlen mélység örvényét sejtető velem, a tétovázva botorkálólal.

Reggelig bolyongtam. Egy szibárusnál egyszerű ruhát cseréltem cizcomáimon, egy Ferencz-városi fehérműi varrót-intézetben lakásért és élelemért helyet találtam és varrtam, varrtam, varrtam, könnyűmmei áztatva gyolcsomat.

„Öts — öts — öts! „Mig órák óra ér — „Öts — öts — öts! „Mint a rab bűnűr; „S szeged, varrod, tűzöd csak,

Lelkiismeretük ezért legkevésbé sem furdalja, hiszen ők a művelődés terjesztői s mint ilyenek zászlójukra írták: „A cél szentesíti az eszközöket!”

Térjünk azonban magára a dologra: A háboru az uniónak fehér és vörös lakosai között ismét kiütött s folytatattik mindkét részről vőrengzöbben, kegyetlenebbül, mint valaha.

Okai e háborúnak ugyanazon tényezők, melyek miatt három század óta nem élvezheték e szerencsétlenek a béke áldásait. A fehérek bevándorlása ide folytón tart, ezek számára szükség az unió mind új és új földterületeket s ha ma szerződésekkal biztosította az indiánusoknak e részt, holnap elűzi innen; a fehérek ezen előnyömlása folytán amaz vadászterület mindég székebb lesz, mi rájuk nézve létkérdés, mert csupán vadászattól élnek, mire pedig nagy területek szükségesek.

A washingtoni kormány többször kötött már az indiánok fejeivel szerződéseket, melyben nekik bizonyos rezervált helyeket biztosított s évenként bizonyos pénzösszeget ígért a tőlük elfoglalt területért fizetni.

Ezek a kárpótlási összegek rendszeren szerepeltek az állambudgetben, de legtöbbször rendeltetésük helyett némely lelkiismeretlen államhivatalnok zsebeibe vándoroltak.

E mellett az indiánusok már nagyon is megnyirbált területének Black Hill nevezetű részeiben gazdag arany, ezüst s drágakő bányákat fedeztek föl, a fehérek benyomultak e részekbe, építettek városokat, bányákat, utakat stb. az indiánusok fejei-erre személyesen elmentek a székvárosba a pénz ki nem szolgáltatásáért s az utóbbi szerződésesség ellen passzt emelni, de eredmény nélkül.

A vörösek esze belátva, miszerint nekik semmi jót többé várni nem lehet s hogy ma honap ki akarják irtani, hosszú előkészüldések után megkezdtek a háborut a fehérek ellen, kik őket a létküzdelenre mintegy kényszerítették.

A vörösek vezére Sittnig Bull nevezetű indiánus főnök, ki harcziaságáról s okosságáról igen ismeretes, az ottani németek azt mondják róla, ő Bismarck s Moltke egy személyben. Ő embereit már évek óta gyakorolta be a hadviseletre európai módra jól fölfegyverezve őket.

A tavasszal megkezdte az ellenségeskedést.

A kormány eleintén nem nagy figyelemre érdemesítette e mozgalmat s csak mintána posta közlekedés ez irányban ennek folytán megszűnt s a fehérek a vidékről tömegesen menekülni voltak kénytelenek, fogták föl annak valódi jelentőségét s nagyobb rendszabályokhoz nyulva Terry tábornokot egy hadosztállyal a helyszínre küldték.

Az indiánok kitértek egy nagyobb összejutkozásnak s több csapatra oszolva a terrainnek inkább megfelelő guerilla harczmódot vá-

„S tűzöd, varrod, szeged, „Mig szűd beteg, agyad kabult lesz, „S az újjad meg mered.”

Oh nekem nem az újjam: a szívem meredt meg. Többé már nem a sorost, végtétet átkozám — mert láttam tisztán a meredély egyes fokozatait, melyeken alázuhantam, hogy itt alant e rémletes valóra ébredjek.

Egyetlen mulató helyem a templom hideg kövezete lön s egy ily alkalommal leltam ott az ajtó küszöbénél a vak koldust — atyámat!

Hogyan mertem volna magamat vele megösmertetni, hogyan mertem volna ismétlen kihívni a sorost, hogy újra atyai átkot tetőzek lesújtott fejemre?!

En csak jártam a templomot, én csak folytatam vezeklésemet, melynek nem utolsó formája vala, hogy, ügyességem által előnyösebb helyzetbe jutva, jelentékenyebb összegeket tehetek a reszkető, férdes, kinyújtott tenyerébe.

Nem az összes nagyság — melyből azonban rablásnak tartottam volna, a legszükségesebbekre fordított filléreken kívül; csak egy kajozárt is magamnak tartani, hanem az a tudat, oh! az a tudat, hogy a lány nyujt alamiznát koldusbotra jutott atyjának s lelkiismeretére nehezkedő bűnének ólom-sulya nem engedi, hogy magát fölfedje, hogy ápoló karjaiba fogadja, hogy bűnének bocsánatát térdein esengje ki tőle!

(Folyt. köv.)

lasztották; Terry is fölcszotta csapatát, de azért érintkezésben akarván tartani az egyes részeket, Custor alvezénylő azonban előnyomulás közben elbizakodva bátorságában és szerenosságában, elhagyta a sereg zömét s 500—600 főnyi csapatával egyszerre tulnyomó számú indiánokra akadt, rögtön körül van véve s néhány órai véres s kétségbeesett küzdelem után a fehérek mind le voltak öltve egytől-egyig, hirtelen se maradt közülök.

E vereség nagy izgatottságot idézett elő az unióban, hosszú évek óta nem érte őket ily veszteség; e mellett Custor tábornok (kinek fia is elesett) igen kedvelt személyiség volt, ki magát már 23 éves korában a polgárháború alatt igen kitüntette t. i. 10,000 emberével megverte a 40,000-nyi ellenséget.

Custor vakmerőségének róható föl e veresedelem.

Győzelmük után a vörösek megközelíthetetlen hegyek közé vonultak vissza,

E győzelem azonban édes keveset fog használni az indiánoknak, csak inkább magukra uszították vele a fehéreket, kik megfeszített erővel fogják most céljukat t. i. a vörösek kiirtását keresztül vinni.

Nem szándékom e sorokkal ezen vad népek védelmére kelni, talán rosszani a fehérek azon igyekecsét, melylyel az ő vadonokat kezük munkásságával s szorgalmukkal a civilizált világuk megnyerni törekvenek, csak azon embertelen bánásmód ellen szólok, melyet a fehérek folyton tanusítottak a vörösek irányában egyébként hasznos s dicséretes céljuk kivételében.

A humanitás szempontjából mindenesetre elítélendő a civilizációnak ilyképeni terjesztése; de tudjuk az életben, kivált ha anyagi érdekek is forgognak kérdésben, vajmi kevés tekintettel szoktak erre lenni, különösen akkor, ha „a cél is szentesíti az eszköztököt.”

B. d' Army Sándor.

A háboru.

A harcztéri helyzet még mind nincs helyesen földerítve. Alexinacznál a szerbek győztek-e, vagy a törökök, pozitív most sem lehet tudni. A hírek még mind ellenmondók. Török forrásból egyáltalán nem jöttek hírek az alexinaczi már egy hét óta folyó harcokról s a tudósítások, melyek szerint Alexinaczi lángok maraléka lőn s Csernajeffer seregének zömével Deligrad felé húzódtott vissza, nem Konstantinápolyon keresztül jöttek, hanem Szerbián át, magán forrásból.

Ujabb belgrádi hírek szerint a szerbek győztek volna Alexinacznál s a szerbhadsergnél levő egy angol hírlapíró tegnap „hataározott győzelem” jelentést volna Belgrádba a szerbek részéről, de ezt ismét megczáfolja egy másik belgrádi sürgöny, mely constatálja, hogy Risztics mára várta Alexinacznál a csata eldöntését.

Feltűnően fenyegető hangon tartott levelet közöl a „Pol. Corr.” állítólag Oroszországból, igen kényes és szorongatott helyzetben tüntetvén föl annak kormányát az orosz néppel szemben. Ha ez csakugyan így volna, az orosz kormány senkinek másnak, mint csak magának tulajdoníthatja e helyzetet, maga teremtette azt. Nem kellett volna agensei által háborúra bujtogatni a délkeleti szlávokat. Ha ezt nem teszi, ha nem játszik a tüzzel, most nem állna szemben az orosz „társadalommal”. Egyébiránt legyen akár apokryph ama levél, akár pedig feleljen meg a valódi tényállásnak, azzal már mindenki tisztában van, hogy az orosz kormány és uralkodó semmi esetre sem fog háborúba bonyolódni — ha csak maga nem akarja — bármennyit tomboljon is az orosz „vallási és nemzeti” szenvedély. Az orosz kormány mindig hatalmában áll arra rá sem hederíteni s a netaláni bonyodalmakért nem az orosz nép és társadalom, hanem minden baj kuforrása, a hivatalos Oroszország lesz felelős Európá előtt.

A mi a békeaktiót illeti, eddig tény az, hogy a hatalmakat maga Szerbia kérte a közbenjárásra, a szkupcsinai bizottság határozata alapján.

A porta eddig jól tartja magát, — csak azon feltételek alatt fogadta el a nagy hatalmak közbenjárását, ha ezek azonnalból indulnak ki, hogy a porta, nint győztes egy rebellis hűbér-államával áll szemben.

A bázist illetőleg, melyben a mediatio mozog, két versio forog. Az egyik — francia forrás — szerint Milán megmarad a trónon, fizet hadi sarcot, és a porta megszállja Szerbia egyik erődét; a másik — szerb forrás — szerint Szerbia a hatalmak mediatióját a szerb hadi proclamáció alapján kérte s kikötötte Bosznia és Herzegovina autonómiaját. Mig azonban a porta egyik-másik kedvezménybe vagy föltételbe beegyeznek, Abdul Kerim pasa jónak látta Nisből segédcsapatokat vonni magához.

A mediatióra vonatkozó újabb hírek a következők:

A hatalmak utasították képviselőiket, hogy a portával tárgyalásokba bocsátkozzanak. Melyet a porta kijelenti készségét, miben nincs

késég, az ellenségeskedések azonnal megszüntetettnek. Ez szerdáiig meg fog történni s a késedelem csak Konstantinápoly és a török főhadiszállás közti egyenes távirdai összeköttetés hiányának tulajdonítandó. A konstantinápolyi békétárgyalásokban Szerbia nem lesz hivatalosan képviselve. Nagyon bajos békeálapot találni, mert a porta fogja diktálni Szerbiának a feltételeket.

A szerbek úgy állítják elő azt, hogy a hatalmaknál kunyoráltak békeért, hogy az első lépést nem maguk tették előbb, hanem a hatalmak pressiójának engedtek s első sorban Olaszország (!) volt az, mely a szerb kormányt a már megtett lépésre uszolta.

Első volt Anglia és Oroszország, melyek a kért mediatiót elvállalták. Nemetszág még nem nyilatkozott.

Legujabb.

Belgrád, aug. 27. Mai hírek szerint tegnap Glagovicánál a Morava jobb partján újabb harcok folytak, és így Ejub pasa vereségének híre valótlán volt. — Horvátovics Alexinaczban van.

Widdin, aug. 27. Több napi heves ütközetek után, melyek mindkét résznél sok áldozatba kerültek, s ünet állott be. Ahmed Ejub pasa főhadiszállása Gobrujevácban van.

Belgrád, aug. 27. Csernajeffer serege f. hó 26-án megragadta az offenzívát, előnyomult Stantziig, ezt megszállotta, megtámadta a törökök állását Dobrujevác és Katun közt; délen érintkezésbe jutott az Arangyel felől jött Horvátovicsokkal. A harc estig tartott. A szerbek vesztesége az egyenetlen terület következtében jelentéktelen volt.

Zára, aug. 27. Muktar pasa Trebinjéből és Djeladdin pasa Szolaczból f. hó 24-én megjelentek 7 zászlóaljjal, és 600 basi-buzukkal Popovánál, megtámadtak 700 felkelőt, kik visszavonultak. A felkelők f. hó 25-én erősitéseket kaptak, nemkülönben a törökök. Muktar pasa még 3 zászlóaljat és négy ágyut küldött oda és ezért tegnapi új harcot vártak.

Sándor czár, mielőtt a hadgyakorló tábornok elhagyta, hogy Varsóba utazzék, szokás szerint beszédet tartott. E beszéd feltűnőleg békés jellegű volt. A czár elhagyta azon szokásos kifejezést is, hogy „hadsergére számít”. A czár, a „Fr.” híre szerint így fejezte be beszédét: „Én fenntartani akarom a békét.” A czárral a trónörökös, ennek neje és Sergiusz nagyherceg utaznak Varsóba.

Román lapok szemléje.

A „Gaz. Trans.” azt akarja, hogy a románok, az árulók és kémekről elterjedt híreket ne vegyék kicsibe. Jól felfogott érdekek azt kívánja, hogy vizsgálatot indítsanak, s kutassák a kémeket és árulókat, annyival inkább, mert az utóbbi évek tapasztalatai arról tesznek bizonyosságot, hogy a románok közt is vannak hazug árulók. A szponok és árulók egy része kisebb nagyobb fizetéssel van ellátva, s a társadalom minden osztályában el vannak terjedve. Nagyon sok kémnek s árulónak nincsen fizetése; ezek saját érdeküket tekintik s mindent elkövetnek, hogy szegényellküli hazugságukkal zavart idézzenek elő. Az árulók harmadik osztályába azok sorozhatók, kik valamely büntényt követnek el s hogy a kiérdemelt alól kiszabaduljanak, alattomban elemnek s kérelmeznek, miszerint ügyök elintézésére ad calendas graecas hagyassék, minek fejében aztán ők az állam lételét veszélyeztető eseményekről leleplezéseket tesznek. Ily fajtájú kémek minden időben voltak találhatók. Így Erdélyben hat egyént ismer, három magyart, két román s egy korcsot, kik büntényt követve el, csak ez után menekültek meg a büntetés-től. E románok a legnagyobb hazugságokat közölték a lapokban, s nem csak a nemzet legtitesebb férfait piszkolták, hanem még az egyház fejeit is gyanúsították. Eljön az idő — mint írja — midőn e férfiak neveit köztudomásra hozza, most pedig nyugodtan várja a k.-fehérvári vádlók ellen megindított esküdt-széki tárgyalás kimenetelét. Ezután a Nemesis a többieket is utól fogja érni, mint utólréte a dévajt, s a mint utól fogja érni a k.-fehérvári és kolozsvári. A hetvenéves Simonu esperest, kit két császár öt érdemjellel látott el, börtönbe akarták juttatni, de valamint 1848-ban Vay és társainak kezei közül a fia őt kiszabadították, úgy mostan is vannak férfiak, kik igazságot és elégtételt fognak szerezni.

Az „Albina” nem tudja, hogy a románok ügye hova fog jutni, ha ezután is azon az uton haladnak, a melyen megindultak. Meg van tározottan győződve arról, hogy bármelyik népnek nemesek jogában áll a hatalmat nemzedéket oktatni, de ezt tennie kötelessége is, s mind a mellett náluk bármely nemzeti nyilatkozvány, ha még oly ártatlan is, bűnnek tekintenek. Tudva van, hogy 1848 május 15-ikének emléke — régi szokás szerint — Balázsfalván megünnepeltetett, ha ez alkalommal politikai kibégás történt volna, a rendőrség okvetlenül megteszi kötelességét. Ennek dacára a hatalmasok szent kötelességét vélnék

teljesíteni, midőn egy néhány fiatal embert azok közül, kik a fennebb említett ünnepélyen részt vettek, nem fogadnak be a theologiai semináriumba, sőt az említett ünnepélyen való részvétel miatt több növendékektől a 60 és 63 frtos ösztöndíjakat is elvonták. Ez eljárás csak azért közli, hogy lássa a nagy közönség, mint folynak az ügyek a balázsfalvi érsekségnél, s mily szerenésdlen sorsra jutott a boldogult Maier, Micu és Salutiu széke. Felhívja azért e férfiak szent árnyait, hogy szálljanak le a földre s segítsenek a román nemzetnek.

A szegedi országos kiállítás, különös tekintettel az erdélyi részekre.

IV.

A megelőző közleményeinkben említett kiállításokon kívül terjedelmileg legnagyobb collectioja van az életrevalósága miatt nálunk sok ellenséggel bíró, de azért a malom és életim cikkek iparában első helyen álló „Sigmond testvérek” cégének. A többi erdélyi kiállítóktól eltérőleg egy csinos kiállítás szekrényen vannak kiállítva a cég malmából ki-került különböző lisztfélék, egy nagy üvegharang alatt egy darabban körülbelül harminc fontos friss élesztő; továbbá a szeszgyár készítményei: különböző minőségű szesznekem, a lisztből készített tésztaemlék, hét nagy üveggel tathonya, egy pár feltűnően nagy, szépen sült kenyér, egy óriási, hét lábánál is hosszabb ugynevezett „vekn” és több más tárgy a lisztipar teréről. Hogy pedig a látogatók a készítmények minőségéről is meggyőződjenek, egy-egy falat friss kenyér mindenkinek rendelkezésére áll. Szegeden a Sigmond testvérek gyártmányait az „Oblát és társa” nevű szintén jónévé cég dolgozza fel állandóan tésztaemlékké. Hazai malomiparunk érdekében e collectiót a fennebbi céget szintén csak elismerés illetheti. Sajnáljuk, hogy e téren Kolozsvárról, hol nem vagyunk hiával a műmalmoknak, csak egyedül e cég állott ki a sikra s nem igyekeztek a hazával és külfölddel a többiek is megismertetni gyártmányaikat. Ha az erdélyi részekből egyáltalán számítunk nagyobb mérvű gabonakivitelre, úgy azt csak a malomipar utján eszközölhetjük célravezősen, mert ugyanis a malom utján csak épen azon részet juttatjuk a gabonának külföldre, mely a felhasználásra szükséges, másodszor a gabona szállítási díjában nagy összegeket megkímélünk és harmadszor a gabonának legteljékonyabb részei gazdasági állataink számára hazánkban maradnak. Mindezekhez járul még az is, hogy a legolcsóbb munkának, a sebes folyásu folyóknak egész Erdélyben bővében vagyunk.

Fzekből láthatlag a legnagyobb esztelenségek közé tartozik gabonánkat örletlenül engedni külföldre, valamint önmagunk elleni vétek a malomipar felvirágzására nem követnünk el minden tőlünk kitalálható.

A kolozsvári kiállító közbizonyára az elsők közt említendő az „Erdélyi pinceegyület” kiállítása is. Az egyület azonban úgy látszik, nagyon bízik az üvegek tartalmában, mert a külső csinra, arra, hogy egy ily erőteljes egyület kiállítása külső megjelenésével is magára vonja a látogatók figyelmét, a legkisebb gondot sem fordított, a meg kisebb borkereskedőknek minőségre nézve bizonyosan gyengébb borai meglegpő díszszel vannak elrendezve, vése a látogató már ez okból is emlékeztetése vése a cég nevét, addig a pinceegyület borai egy félreös szűk teremben, minden feltűnő jelleg nélkülözésével vannak elhelyezve. Mintegy 80 üveg borból áll a collectio, melyben minden faj 2—2 üveggel van képviselve, mellettük az árjegyzék, mely a borok minőségét tekintve, igen mérsékelt és az angol kékkünyvek az egyület borairól szóló, fájdalom, német szöveggel adott dicsérő nyilatkozata. A derék egyület kétségen kívül dicsőséggel tér vissza a szegedi kiállításról is s egy éremmel fogja emelni az erdélyi borok jó hírnevét, melynek már addig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett.

És most térjünk vissza iparosainkhoz. Az iparnak sok fejtett ága van Kolozsvárt, mely egyáltalán nincs képviselve a kiállításban, de a képviseltek közt, leggyengébben az asztalos ipar állott, a mennyiben tudunkkal csak egy kolozsvári iparos jelent meg a versenypályán. Ez egy Molnár Benedek, ki tölgyfa, kőrisfa, juharfa-koczká-padlókból küldött, igen gondos munkával készített s a faem minőségénél fogva is feltűnő mintapéldányt, mely reméljük a jury előtt dicsőséggel fogja megállani helyét.

Összintén sajnáljuk, hogy a faiparosok Kolozsvárt saját részvételestől folytan vereségnél engedték magokat kitenni a kiállításban. Az erdélyi részekben, hol a végtelen erdő-égek a legkülönbözőbb faanyagokkal szolgálnak, ez iparág különös előnyövel üszböt már csak azon okból is, mivel a külföldről a behoztatott s szállítási költségek megnehezítik s a külföldi iparosok is csak a mi fánkól kénytelenek dolgozni.

A szőcs-iparban szintén csak egyetlen kolozsvári iparos Vincze István vett részt s egy asztrakán-béllésű férfi-bundát, egy női peruvien-

bundát rókabélléssel és mókusz-prémmelel, egy bársony női-bundát rókabélléssel és jnyusztprémmelel, egy harmadik női-bundát rókabélléssel és kék rókaprémmelel, egy karmantyut nyusztból, egy bársony karmantyut kék rókaprémmelel, egy férfi vadász-karmantyut különféle bőrből és 3 nyest-fővel állított ki. Mind szép jó munka, de Erdélyben, hol más viszonyokhoz képest oly sok a vad, s oly közel esik Oroszországhoz, többet vártunk volna a szőcsöktől.

Justus.

Az országos tűzoltó-szövetség közgyűlése Aradon.

Arad, 1876. aug. 27.

(oh.) Még azokra nézve is, kik Arad város élénkségét a közeli időkből ismerik, meglepő lehet az a mozgalom, melyet a magyarországi tűzoltó-egyletek képviselői és tagjai, megérkezésükkel és ittulatásukkal fölkeltek. Minket is, kik Erdély közepéből, a fáradtságos ut számtalan győtreimeinek átszenvedése árán, fáradtan ideérkezünk: meglepett és fölvillanyozott az a szívélyes, lelkesült fogadás, melyben a helybeli egyletek bennünket részessítettek.

Egy korábban, útközben lezúgott vihar utolsó villámának fénye mellett robbogott be az aradi pályaudvarba a vonat, mely az itt megjelent erdélyi tűzoltó-egyletek tagjait szállította. Kiszállásunkkor a helyi tűzoltó-zenekar kitűnő zenéje és a tűzoltó-egyletek s egy szép közönség harsogó éljéne fogadott. Rendes sorakozás után zeneszó mellett bevonultunk a városba s miután kijelölt szállásunkat fölkerestük, onnan — a program utasítását híven követve — estélyre mentünk a Pöltz-féle sörcsarnokba. Valami barátságos, szívélyes ismerkedési estély formának kellett volna e mulatságnak lenni, hanem a már megjelent és helybeli tűzoltó-egyletek között a társulási szellem épen oly kevésbé lelkesített, mint a sörcsarnokban fölcsalgtatott savanyu, rossz bor és a minden előzékenységet nélkülöző hanyag, rossz szolgálat.

Más nap 26-án, borus arccal kelt fel a nap s a reményeket, hogy az ünnepélyes, derült napokon fog lefolyni, kissé megingatta; mire azonban az egyletek sorakoztak s a tűzoltó választmány gyűlése után mindnyáján a csinos lyceum épület tornahelyiségében rendezett tűzoltószert-kiállítás” megzemelésére indultak: az ég kiderült s ezzel a közönség hangulata is.

A közönség egyáltalán nagy érdeklődést tanusít a vendégtűzoltók irányában, kik az általános rokonszenvet teljes buzgalommal igyekeznek viszonzni.

A város utczái nemzetiszínű lobogókkal vannak díszítve, a járdán tarkabarka csoportokban hullámlazik az érdeklődők, kíváncsiak serege s gyönyörteljes meglepődéssel szemléli azt a valóban különös és kissé meglepő képet, melyet, mintegy százötven, különféle színű és díszítésű egyenruhát hordó tűzoltó-egylet képviselői és tagjai alkotnak. A kíváncsiabbak fenhangon olvasás a egyleti tagok mellére tűzött különféle helységnéveket, az azok mostolyognak s a szép szemek szikrái nem ritkán gyujják fel azt a tüzet, melyet a világon semminemű löschpatechen vagy hydrophor ki nem oltat.

A kiállítás a tűzoltó intézmény körül kifejtett és folytonos haladásban levő ipar termékei külföldi és hazai gyárak által vannak közszemlére kitéve. A torna helyiségben részint az előcsarnokban és mellékfolysókon, részint az udvaron van elhelyezve közel 600 darab tárgy. Az előcsarnokban és folyosókon különféle alku és szerkezetű szivattyúk, fecskendő vizszálítók (hydrophor), létrák, petroleum lámpák, tűzoltó öltözékek, tájélezők, sipok, övek, horgok, zápkapcsok, balták s más romboló eszközök, tömlők, vedrek, kürtök stb. stb.

Természetes, hogy a megjelent tűzoltók seregéből kiki a maga szakmájába tartozó eszközök felé sietett; mászó a létrákhoz, szivattyús a fecskendőkhöz és a trombitás: a kürtökhöz.

Az általános morajba, jobban mondva, zsiibongásba egyszer csak belevegyül egy szép hang, azután kettő, három s így tovább, míg e sok sip és trombita hang olyszzerű hangversenyre nőtte ki magát, hogy a közönségnek az a része, mely élénk képzelőbetege által merészebb és ieszűbb képeket tud maga elébe állítani, lehetetlen, hogy ezáltal ne az előcsarnokban oly elméitően festett Bayreuth ba képzelte volna magát. Egyszer aztán az általános zsiibajba a főparancsnokok által küldött tiltakozó szöszatök álltek, mire a lelkes kürtösök abbanhagyták, a kintző gyönyörűségűket s az általános figyelem a tornahelyiség udvarára irányult. A kiállítási bizottság elnöke Kopcsányi József tartá kiállítási megnyitó beszédet.

Beszédében dicsőreleg emelte ki azon buzgó férfi érdemét, ki hazánkban a tűzoltás reformátora, e férfi gróf Széchenyi Ödön. Fel- emlitte, hogy a kiállító közöl beten magyaror-

szágiak, hárman bécsiek és kilencz külföldiek s beszéde végén a kiállítást megnyitlnak nyilvánítá.

A közönség éljenzésének elhúzása után váci tűzoltóparancsnok Krenedic Ferenc az tűzoltók nevében köszönetet monnt a kiállítási bizottságnak, Arad város hasáágának és polgárainak a sikerdus fáradozásáért.

A kiállított tárgyak közül rdekesek a Knaust bécsi gyáros gőzmozdonyecskendője, Geitner és Ransch budapesti czé fecskendője, a Magirus-féle ulmi gyár apróbi készülékei, Scholle drezdai gyáros lámpái, stb. Mint egyik legtanulságosabb és legérdekesebb gyat emeljük ki a nagyszabeni tűzoltó-egyk által kiállított térképet, melyen Szeben vár teljesen a tűzoltó testület igényeinek szem ett tartásá- val és kiválóan tűzoltók használatá va falvéve. E térképen meg vannak különböztetve a cserepes és zsindeles házak, kijele a vízvezeték és azoknak felnyitható pontai, a használható kútak, az örtányák stb. szóval úgy van készítve, hogy e térképen akintott tűr környékére vetett tekintet, legfőle rövid vizsgálat, teljes tájékozást nyujt a felő hogy mely oldalról kell a támadást intézni, mely helyeken lehet a szivattyukkal fenaklás nélkül működni stb.

E nap délutánja az orsz. szövetség közgyűlésevel telt el.

(Foly. köv.)

A magyar orvosok és természetvizsgálók XIX-ik nagygyűlése.

M.-Sziget, au 25-én.

Reggel hat órakor, tiszta, derék é alatt indultunk el a mai kirándulásra s midőn egy óra alatt Nagy-Bocskóra beértünk a Tiszán keresztül épített kincstári hidon, hadalkapu alatt haladtunk át.

Nagy-Bocskó közűeg csinos haival, rendezett kertjeivel átalában vére jó ástást tett mindenkire. A hidon tul a társaság nagyobb része leszállott, hogy a program szerint a kincstári fakezelést és rakpartokat megzemlélje.

Mármárosban 17 pagonyban t erdőhivatali kerületben összesen 508,63 holdnyi kincstári erdő van. Az erdőtést legáltalomblerdő s ez 212,017 holdat, míg fenyvesi 190,656 holdat foglal el. A katasor szerint felvetett tisztajövedelem 153,949 t 76 kr. Nagy Bocskón a kincstárnak nagysrűr kibővő partja van; a faanyagok eladása is leginkább itt eszközöltetik, valamint e helyen yáratnak az evező hajók, kompok és csónakok.

Az öt erdőhivatali kerületében a tutajozásra és szállításra 52 vizimű van melyeknek évi fenntartási költsége 60,862 rftba kerül. Gőzfűrészgár kettő van, Bustnyáán és a szigeti Kamarán. Ez utóbbi a mlt évben fejeztetett be s 173,000 rftba kerül. Az előbbi hét-, az utóbbi tizenkét kerekű s több millió értékű faanyagot dolgozik fel.

A bocskói „magyar svájci sző- és vegygyár” a kabola-polyáni utvonalon kszik.

E gyár 1868-ban alapítottatott milliói frtnyi névleges értékű tőkével, s részvényesi leginkább svájciak. Az építkezés 1869-ben kezdetett el, 1871-ben fejeztetett be.

Legimpozánsabb épületei magaa sződa-gyár és kénasvgyár. Az előbbi 95, a utóbbi 94 méter hosszú.

A főbb épületek közül megnitendők még a 36 méter hosszúságú kénygá melyben az öntött vasutók 3000 kilogrammyi kánt képesek szőbtantani; a méz-, szén-, ó és sződa-malmokat, továbbá a gőzgepeket katlanokat és a nagy kísérleti műhelyt maiba foglaló gépház, a kovács-, lakatos-, asztos-, mézgyár, az iroda-épület, a vendéglő és iskola. Van itt még továbbá több tisztviselő és munkás lak, téglagyár s egy 90 lóra bitett istálló.

A gyár évi termelése 2,700,00 kilogramm kénasv, 3,500,000 kilogramm gliber-só, 1,500,000 kgr. szikszóda, 200,00 kilogramm salétromsav, 200,000 kilogramm mézshalg. A gyár évenként 46,000 ölnyfát szik-séggel, 300 állandó munkást foglalkoztat, a kiknek évi bére körülbelül 100,000 rft, gyártmányhoz szükséges anyagok ára plig 300 ezer frtot tesz.

A társaság már 10 órákor Kabo-Polyánán volt s így elég idő volt a vasgyárépületek megzemelésére.

A kabola-polyáni kincstári vasgár 1775-ben állítottatott fel, de folytonosan vezetésséggel dolgozott az 50-es évekig, (1848-ben Irobonyi vezetése alatt honvédek számára a kintő fegyverek gyártására).

Jelenleg azonban a gyár már fizetima-gát, s kizárólag nyers vas finomításával foglalkozik. Egy évben 18,020 mázsa nomított vasat állit elő 17,060 frt értékben s évenként 2 ezer öf fából nyert szent rúzséggel. Állandó munkásainak száma 130.

A vaskohó-termelés egy hatodreze rendszeren a mármárosi kincstári hivata által használtatik fel s munkásainak évenként körülbelül 25,000 frtot fizet.

Az idő már délfele járt s siettünk a fürdőhelyiségbe, hogy még a társas ebéd előtt tessünk egy sétát az árnyas kedves parkban.

Négy egyszerű vasas savanyú viz forrása közül három érdemel figyelmet. Ezeknek hőmérséklete a lég + 19° R. melegénél + 8. 3° R. és + 10. 5° R. közt változik. A legelső forrás vizét ivásra nem használják. A víz iszta, szintelen, csipős savanyúízű s sárgásapadékat képez. Általános gyöngésségű, gyorsan burjánzó igen kitűnő hatású. E vasviz artalmú források nagyban hasonlítanak a spáni örökszokhoz, s bár a fürdőintézetnek csak 8 endégszobája van, évről-évre több százan keresik fel s a szegverők házikóit béreltik ki lakásokul.

A 1/2 órákor kezdődött társas ebéd, mely mintegy kétszáz ötvenen vettek részt, több felosztást is hallottunk s ebéd után a fiatalág Gőzi Lukács kitűnő zenekarának játéka mellett a park egy tragizított pontján tánczra kerekedett. Délután Prielle Kornélia is megkérte körünkbe, de rögtön visszasieltet zigitre, a hol a szinkörben Gerőfy Andor zintársulata szép számú közönség előtt adta elő zépfaludy Ö. Ferencnek: „A művész férj” című egy felvonásos vígjátékát sok sikerrel.

Egy szó

a nemzetközi őstörténelmi congressus érdekében.

(Vége)

Midőn azonban ezen való főlelmünknek és iszomorodásunknak adunk kifejezést: nem lehet — másfelől — hogy ne jelezzük vigasztaló örömlünket, midőn látjuk, hogy a fent emelt eseten kívül e kis hon legátalabbi, szinte ismeretlen s az őstörténelmi combinatiók előtt idigelő mi jelentőséggel sem bírt zugában oly fontos mozzanat jött létre — egyes ember buzalmából, — mely eltávolítandó némi részben vádat, s megcáfolandó a szász atyafiának minden maguknak sajátítani kívánó szándokát; most ép a nemzeti őstört. congressus figyelmére is méltatva lett.

Igenis! Gyergyó területe, e határ-zei elszigetelt kis országgrész, e kis darab régi Ázsiából, a primitivitás és állapota-an, alig képezett még eddigelő — a geogiai buvárlatokon kívül — tudományos műletekre háládatos talajt, s annál inkább nem nek északkeleti része: Borszék és vidéke. Csak véletlennek sikerült — párosítva a civilizál-abb világ ide került embereinek fáradsalmas tájárása és észleletei által — oly felfedéseket tenni, melyek által e föld ezental és e hajdankori történelem combinatióban elyet foglaland.

E vidéket itt, mint az ő és e hajdankor-an minden bizonyos lakkatlan renetegyet emlit minden közlés s hely és tört. írás; mely t. i. sem az ő, sem a római stb. áltura előtt ismerve nem lehetett, miután el-kinélték tanúsító adatok soha elő nem fordul-ak. Am de a mult évtizedben a Maros szoro-in készült országút vonalába esett hegylé-ások folytán Toplicza körül jozolt művek, fegy-er-nemek, bronz-eszközök stb. kerültek fel-ziro, mely-eket néhai Lányi mérnök — álli-olag — a kolozsvári muzeumba küldött. Alig an valaki, ki erre már itt emlékezne is, mert atilag nyoma sem maradt fen s a közömbö-ig és tudomány iránti érzéketlenség el fogja metni meg emléket is, ha netalán azt az il-ostó muzeum meg nem őzi.

Mi azonban itt nem ezekről akarunk be-élni, hanem azokról, melyek a legközelebbi rekben — az eddigelő csak hatalmas ásvány-zeiről — nó meg egyébről is — bíres Bor-zeiken — ennek közeliismerésben álló fűrd-éknöke Margitay ur fáradsalmas buvárlata s vkevénysege által jutottak napvilágra s lettek tudományos részvétel tárgyai.

E leletek több neműek és kornak, a ko-bbiak (római út maradványok és érmeek stb.) s „Archeologiai Értesítő” 1873-ki VII-dik, köte-bben leírják; de fő feltűnéseknél fogva kiváló gyelemre lettek méltatva azon részint már övesült, részint természetes faművekből álló skori leletek, melyek a mult évben egy felro-bantott szikla-telep alatt lettek felfedezve s helyekről a m. orvosok és term. vizsgálók ult évi gyűlése alkalmából dr. Dobránszky tal kiadott „Emlékhangok a Székely-öldről” című jeles könyv is kiválólag meg-nlékezik; lapok útján pedig ép a „Kelet” 875 ki 172 számában ismertette s mint tud-ka a nemzeti muzeum számára is rajzokkal látra megküldve voltak.

Nem tudjuk, hogy ezek bemutatva lesz-ek-e éppen a congressuson, de volt szeren-ök az őstört. congressus főtáitára Rómer lóris ur által M. mérnök urnak, mint a con-gressus tagjának küldött megtisztelő levelét tni, mely szerint M. ur még korábbi műkö-iseiből is folyólag „több általa vizsgált ogány V arakról” teendő értekezletre ké-tik fel, mit miután több határ időzött meg-zatása miatt tagsági közvetlen részvétel nem lvezeti illusztrációkkal ellátva már

fel is küldött, a mint ezt a hozzá legköze-ebb érkezett köszönő levélből is olvastuk.

Van-e, lesz-e, Erdély e határszéli terü-letéből Csikszékből más részlevő még, ki ál-tal az, ez őstört. nemzetközi congressuson kép-viseltetni fogja? — nem tudjuk, — róla mit sem hallottunk, nem észleltünk; de valóban sajnos lenne, ha hogy a nagy terjedelmű s a már mutatkozott jelek után nyert hitünk szer-int a művelődési történelemre nézve is okvet-lenül bő adat és anyaggal birni kellett terü-let-e, mint látszik az őskor népei által is már eredetileg lakott vidék annyira érdektelen vol-na az ezt lakó jelen nemzedék előtt, hogy an-nak multjára sem adva e talán többé elő sem fordulandó alkalommal e nemzetközi nagyszerű világ ismertető bemutatás előtt, minő lesz a Budapesten tartandó őstört. congressus, csakis egyetien s nem is e vidékből való, részlevőnek tudomány szeretete, érdeklődése és magán buz-galma tenné meg azt, mi e vidék lakóinak ös-veesen lenne kötelessége: megmenteni azt a vád-tól, mely szerint: „e tudományt illetőleg még itt nem pítymallott.”

Igenis! ez alkalom kelti keblünkben az óhajt. Vajha e terjedelmes megye értelmisége át-látra sáthatva a tudomány fontossága által mielőbb egyesülne a régészett terén! „A haza föld-jét, melyen élünk és mozgunk, annak nyelvét, annak multját ismerni, tud-ni éstanulmányozni minden kinek ha-zafias kötelessége” s ha mi e vidék fia-i. a mult világot szemrehányását kikerülni akar-juk, ha a világ multvilágának tagjailen-ni kívánunk: ugy fel kell már egyszer kelnünk a szellemi hátramaradottság és semmit nem tevés henyé páráiról; fel kell öbrednünk, sora-koznunk és egyesülnünk a művelődés lelkes és szivet nemesítő foglalkozásainak minden lehet-ágában, nehogy újjal mutasson reánk a világ s gunyakazának legyünk czéltáblájul kitéve.

A természeti kincsekben, a multak dicső emlékeiben ez annyira gazdag kis hazarész, e darabka kis ország a miénk; s tettünk-e mi magunk e körül, azok ismerésére érvénybeté-te-lére csak egyetlen lépést? Nem e csak az any-ga őnző érdeke kupeczkedő czéljainak, a mások szorgalmával könnyű kereset, zsákmanys pia-czál tekintjük e földet s tapodjuk ezt tudatlan fővel, lenézőleg a tudományt, mely annak meg-ismerésében adná meg jövőnk kulcsát? Ébred-jünk! ismerjük, tanuljuk, tanulmányozzuk azt minden irányban, ismerjük, kutassuk fel mul-tunk emlékeit és vegyük tanulmányt a jövő megalapítására, mert az „öismeret” a legelső kötelesség s „a multjára érzéketlen, szebb jó-vóre érdemtelen.”

Csiky.

A „KELET” magán-távirata

Feladott Budapest aug. 29. 10 ó. 45 p. d. e.
Érkezett, aug. 29. 11 ó. 55 p. d. e.

Tegnap és ma több orosz ér-kezett Budapestre, a rendőrség letartóztatta őket, utlevélök meg-vizsgáltatik s ha rendben lesz, szabadon bocsáttatnak.

A nagyhatalmak tudatták a portával, hogy Szerbia hajlandó az ellenségeskedés megszüntetésé-re; a porta még ez ideig nem válaszolt; a hatalmak a válasz megtételéig mit sem tesznek.

A Morava mindkét partján erős harez folyik; Ali Saib előre-nyomult s elfoglalta Zsitkovácot. Löveti Alexinacot, másfelől hir-lik, hogy Csernajeft Katunig nyom-ta vissza a törököt, Sutnevácot a törökök elvesztették, Kerim fő-hadiszállását Tesieza Sematová-cot elhagyták, de a Morava bal-partján a törökök tartják állásu-kat; két falu ég.

Szerb részről a szerbek tá-madását jelentik, állítólag a törö-köket f. hó 28-án Nis irányában Topolniczáig nyomták. Belgrád-ból hat agyu küldetett Alexinac felé.

Risztics Filüpet Milán az or-szág belsejébe küldte békemissi-óval a nép lecsillapítására.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. augusztus 28.

— Az „Erdélyi pincoe-egylet” bo-rai a szegedi országos kiállításon nagy feltű-nést keltettek, sőt azt lehet mondani, legyő-zték a Királyhágontuli borokat. A kiállítási bi-ráló-bizottság (jury) borkóstoló-osztályának egy-hangu véleménye ugyan oda megy ki, hogy az erdélyrészi borok, — melyeket az „Erd-pincoe-egylet” állított ki, — messze kitűntek a Királyhágontuli mellett s ezt az egylet mű-ködsének tulajdonítja, melynek fő feladata az erdélyrészi borászat és szőlőszet érdekeinek eme-lése. Számos megrendelés is történt már ed-digelő az erdélyi borokra a kiállításon, mivel jószáguk mellett olcsóságukkal is

meghódíták a közönséget. Örövendünk a derék egylet és győzelmen s kívánjuk, hogy az erkölcsi diadalon kívül üzleti tekintetben is mi-nél jobb eredménytel térjen haza a kiállítás-ból, hogy így feladatának elérésére anyagilag is gyarapodott erővel törekedhessék.

— Dóczy „Csók”-ja tegnap igen cse-kély közönség előtt került színpad, miben nagy hibás volt a rideg, esős idő, mely bizonyosan sokakat elijesztett. Ilyen körülmények között aztán nem csoda, hogy a játszókon sem vala-mi jó hangulat vett erőt s az egész előadás-on bizonyos bágyadság vonult végig. Azonban et-től eltekintve D. Eibenschütz M. asszony Ma-ritta szerepében ma is elismében volt, valamint Földényi ur is, mint Carlo. A többiek közül kiemeljük Mátrai (Adolár), Kassai (Sobrinus) és Szacsvai (a király) urak s E Kovács Gyuláné (Blanda) és Beczkóyné (Angela) asszo-nyok gondos játékát.

— Scholaszter János, a „Kolozsvári Dalkör” egykori kitűnő tenorja — ki jelenleg Temesváry társulatánál a budai szinkörben játszik, a fővárosi sajtó egyhangú elisme-rése mellett — közelebből Kolozsvárra jő és a nyári színházban egy párszor, mint vendég föl fog lépni. Mint halljuk, a „K. Dalkör” nek sikerült egykori kitűnő tagját megnyerni, hogy a „Dalkör” f. hó 10-i dalestélyén közreműköd-jék, még pedig mind a karban, mind pár magán-dallal. Ez mindenetre elismerésre méltó elő-z-kenység Scholaszter úrtól, kinek e közremű-kö-dése is emelni fogja az estély vonzerejét.

— Értesítés. A „Kolozsvári Dalkör” f. év sept. 10-én saját pénztára javára egy tánczszal egybekötött rendkívüli dalestélyt fog a helybeli Lövdöde helyiségében rendezni. Ez alkalommal a dalkörnek a szegedi országos da-lárünnepélyen nyert első díja (ezüst babérko-szorú, diszes zászlószalag és egy ütenyálca) közszemlére ki fog tétetni. Pártoló tagok be-lépti díja személyenként 50 kr, nem pártó-lóknak 1 frt. Kolozsvár, 1876. aug. 29-én. Czirják Albert, titkár.

— A szász burocrata-párt nem nyugszik egy perczet sem. Mult pénteken Bra-sóban tartott j. „Kronstädter Ztg.” szerint egy 200 választóból álló értekezletet dr. Fabri-tius J. elnökele alatt, ki elnöki megnyitójá-ban elég vakmerő volt a volt Királyföldön is életbelpendő megyei szervezetet feudál-aris-tokratikusnak, a volt szászöldi burocratico-conservativus szervezetet polgári és demokrati-kusnak nevezni! Nő, ennél nagyobb hamisítá-sa sem történt még a tényeknek. A Király-földön eddigi kiváltságos helyzetének megszűn-tetése után, szemben az új törvényekkel, szük-ségesnek tartja, a német-szász elem fenntartá-sát, mint a civilizáció egyik követelményét a Királyföldön s ezzel együtt a polgári elem megvédését. Beszéde után őt elnöknek, valami Horváth Henrik nevű ügyvédet jegyzőkönyv ve-zetőnek választja a gyűlések. Erre felolvastatnak a szebeni pártfelektől átküldött s az új párt szerve-zése vonatkozó tervezetek, mire Schnell K. ügyvéd emel szót. Fejtegetésének lényege oda ment ki, hogy miután a szász universitás, mint po-litikai organismus megszűnt: szükséges, egy, az összes erdélyi szászokat felölölő pártot alakítani, mely a szász népet érdeklő minden kérdésben összhangzatosan járjon el. Tehát is-mét külön kötetű universitás-forma. Declama-tiója után egy 4 pontból álló javaslatot tesz, melyet aztán a gyűlés vita nélkül elfogad. En-nek értelmében a brassó-városi és vidéki szász és német választók szükségesnek tartják érde-keik védelmére pártot alakítani, melyre nézve kívánatosnak mondatik ki, hogy a párt az egykori Királyföldön alakulandó többi rokon-párttal egybehangozva járjon el, tehát az or-ganisacio is egyöntetű legyen. E czéla 25 tagból álló bizottság választatik, mely a párt alapszabályait fogja kidolgozni s egy újabb gyű-lés elé terjeszteti, addig is joga levén a pártot képviselni s annak nevében eljárni. Ezek után még felkiáltás után a bizottság megalakittat-ván, véget ért a gyűlés.

— Színházi felhívás. Miután a ren-des téli színdíny az itteni nemzeti színházban folyó évi october első napján kezdődik, tiszte-lettel fölkérnek azon t. cz. páholy-előjogu-lajdonosok és bérlők, a kik a közeledő téli színdínyre páholyokat bérelni kívánnak, szíves-kedjenek folyó évi sept. hó 25-ikéig bezárólag a színházi választmány titkári irodájában reg-geli 9-től déli 12 óráig jelentkezni s ott ma-gokat előjegyezteni. Az erdélyi országos szin-házi választmány üléséből. Kolozsvárt, 1876. évi augusztus hó 28-ikán. Sándor József, v. titkár.

— A „Hilária”-dalegylet, pártoló tagjai részére rendezendő ez évi III-ik rendes zártkörű dalestélyét jövő hó 3-án, az „Ujvilág”-hoz ezüstet mulatókertben tartja meg. — Értesítés. A kolozsvári belvárosi ev. ref. leányiskolában a beiratások szeptem-ber elején kezdődnek meg s ugyanazon hó 3-ik-ig bezárólag tartanak; 4-ikén az iskola meg-nyitása és a tanórák megkezdése. Vadas Zsu-zsánna, vezér-tanítónő.

— Nagy- és Kis-Küküllő megyék ujja-alakulása czéljából tartandó megye-gyű-lések tárgyában nevezett megye uj főispán-ja a következő két felhívást bocsátotta ki: „A József főherceg emelje polgári. A Beszédek

felsége apost. királyunk az ujonnan alakult Kis-Küküllőmegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztott. Ezzel kapcsolatosan magyar királyi belügyminiszter ő nagyméltósá-ga idei 37030. szám alatt az alakuló közgyű-lés összehívását kötelességemmé tévén, hazafini tisztelettel fölkérem czímet a folyó évi szept-ember 9-ra Erzsébethvárosra kitűzött közgyű-lésre megjelenni. E gyűlés tárgyai lesznek: 1.) Főispán ünnepélyes beiktatása. 2.) A belügy-miniszter ő nagyméltósága által a megye ala-kulása tárgyában a közönséghez czímetett álta-lam a közgyűlésnek felbontatlanul átadandó rendeletek fogatatosítása. 3-or Egyéb, a szer-vezkedéssel összefüggő és szükséges intézkedé-sek. Erzsébethváros 1876. augusztus hó 23-án. Gr. Bethlen Gábor főispán „Ő felsége apos-toli királyunk az ujonnan alakult Nagy- Küküllő megye főispánjává legkegyelmesebben ki-nevezni méltóztott. Ezzel kapcsolatosan ma-gyar királyi belügyminiszter ő nagy-méltósága idei 37030 szám alatt az alakuló gyűlés össze-hívását kötelességemmé tévén, hazafini tiszte-lettel fölkérem czímet, a folyó évi sept. 4-ik ére Segesvárra kitűzött alakuló közgyűlésre megje-lenni, e gyűlés tárgyai lesznek: Főispán ünne-pélyes beiktatása. A belügyminister ő nagy-méltósága által a megye alakulása tárgyában: a közönséghez czímetett, általam a közgyűl-ésnek felbontatlanul átadandó rendeletek fog-a-natosítása. Kelt Segesvártól 1876. auguszt. 20. gr. Bethlen Gábor, főispán.”

— A Graf-féle jónévű leánytanodában a beiratások f. évi szept. hó 1-én kezdődnek és az intézet helyiségében (Hidutca 15. sz. a.) eszközlöttek. Szolgáljon a szülőknek tu-domásul:

— Iskolai értesítés. A bethleni ál-lami népiskolában az 1876/-ik iskolai évre a tanköteles fiu- és leánygyermek beiktatása és felvétele, az ideiglenes tanhelyiségben, mls gr. Bethlen Sándor ur udvarában, jelen év augusztus hó 30 és 31 napjain, az előadások szeptember 1-estől napján reggeli 8 órákor fogják kezdetüket venni. Kértemek a szülők a beiktatásnál szem-lyesen megjelenni. Bethlen, 1876. augusztus 25-én. Szabó Sándor, igazgató-tanító.

— Fiátfalvát, Sz.-Keresztur mellett, uj só- és jó-d-fürdőt nyitottak.

— Borszéken a jelen évi fűrdő ven-degek száma jóval hátramaradt az előbbeni évekhez képest, ugy hogy aug. 20-áig a beirt fűrdővendégek száma 209 családban 412 sze-mélyt tett ki. A társas viszonyokról valami nagy kedvezőleg nem lehet szólni. Az idén csak egy nyílvános hét volt: Szt. István nap-ján. Nagy Mihály szintársulata már régebb idő óta ott van, azonban nem igen jól ment a dol-ga. A vendégek közül megemlítjük a követke-zőket: Szilly Alajos Kolozsvárról, Vertán István mérnök, id. Merza Joachim, Szigethi József Péterfi Domokos, Horváth Kálmán Kolozsvár-ról, Grúz Albert, Losonczy György Budapest-ről, gr. Teleky Eliz Sároberkről. Orbonás Mihály ügyvéd Sz.-Régenből, Csiki Gergely, Kuti Albert M.-Vásárhelyről, Frölich Gyula, Jakabfy Albert K.-Fehérvárról, Tisza László családijával, Zeyk Gábor, Becze Antal, br. Bán-fy Zoltán, Tolnai Gábor, gr. Bethlen Gábor, Ágoston Károly gy.-szk.-miklósi eseperest stb.

Háromszék gy. is közelebb nagy ér-dekü napjai lesznek. Aug.30-án „a székelly műve lödési és közgazdasági egyesület” tartja S.-Sz.-Györgyön közgyűlést, s ugyanakkor megy rége-bb Háromszék gyűléstermében nagy ünnepély-lyel Deák Ferencz arczképének leplezése. A Deák-ünnepélyen Horváth László főjegyző tart-ja az emlékbeszédet, míg a székelly művelődési s közgazd. egyesület gyűlésének részleteit is-merkedési estély, nagygyűlés, közebed és táncz képezi. Aug. 31-én a tagok a zajzoni fűrdőn át Hosszafalva rándulnak ki, a fametsző tan-műhely megzemlélésére.

— Ásatások az aggteleki barlangban. Báró Nyári Jenő urnak az aggteleki barlangban megkezdett ásatait a legjobb siker követi. Egy csepegő-kő réteg áttörése után két em-beri csontvázat, a barlangi medvék számos ma-radványát, kőeszközöket és régi cserép edénye-keket találtak. Itt tehát paleolit lelet jött nap-világra.

— A pannonhalmi ünnepély, mely az ősrégi s most restaurált templom falava-tása alkalmából ment vége, nagyszerű volt. A király ő felségét József főherceg képviselte, ki Graf altibagy és br. Nyári főudvarmester kíséretében jelent meg. A főherceg ő fenségét Győrmegey ünnepélyesen fogadá. A magyar kormányt, illetőleg miniszterelnököket az ünne-pélyen Perczel igazságügyminiszter képviselte, a vallásügyi miniszteriumot Hegedűs Lajos osztálytanácsos. Jelen volt Simor hercegepri-más és számos főpap. Kruesz Krizosztom főpap a magas vendégeket nagyszerűen fogadá. A főherceget szombat este fátylaszenével tisz-telték meg s a főherceg beszédei, melyeket a megyei küldöttség fogadtatásakor, valamint a fátylaszenénél mondott, a legviharosb tetszést és általános nagy lelkesedést keltették fel. Ma vasárnap ment vége a templom ünnepélyes felavatása. Az egyházi beszédet Kruesz főpap tartá. A templomi ünnepély után diszebed tar-tatott. A főpap Pius pápára, a királyi család-jára, a főhercegre, a főhercegnére, a főhercegi családjára, a főhercegi család polgári. A Beszédek

főnyomját ez alkalommal is József főherceg áldomása képezte. A főherceg kiemelte a Be-nedek-rend hazafias érdemeit s megjegyezvén, hogy ő is egyik tanítványa a Benedek-rendnek, kijelenté, ha majd gyermekeit férfakká kell nevelnie, Pannonhalmára jön tanító keresni, hogy fiaí jó magyar hazafiak legyenek. A ha-tás, melyet e kitűnően elmondott beszéd ara-tott, leirhatatlan. Perczekig hangzott az éljen és a taps.

— Apró hírek. Budapestben hat-száz kömves gyűlt össze a Belezay-kertben, hol sérelmeiket beszélték el, s határozatképen kimondták, hogy az iparos és segéd munká-sok közötti viszony a kömvesipartársulatnál az ipartörvény értelmében rendeztesék, a mun-ka kezdő és szünőrák meghatározva legyenek, s hogy a segéd munkások fizetési ügye szabá-lyoztassék. — Szegeden, az alsó város utol-só házában a Hajdu-család négy gyermekét meggyilkolva találták. A gyanu egy rokonra esik, ki a gyermekek vagyonát akarta ily mó-don előrkölni. — A m. kir. honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a hadköteles néptá-nítók ezután mindig augusztus havában hívá-sanak be fegyvergyakorlatra. — Eszéken e hó 24-én Akcentijevics Márkus szerb lakosnál házmotózat tartottak, s azután ez egyént letar-tóztatták. — A horvát országgyűlés tegnap ismét megkezdette üléseit.

A szerkesztő postája.

— S. Gy. urnak Csikszéradán. Jelentőkelemből vidéki lapok cikkeire a czífolatokat csak azon okból sem adhatjuk ki, mivel olvasóink nem lehetnek tájékozva a czífolat tárgya iránt.

— Páncsovai r. levelezőnknek. Ma-gunk is hasonló helyzetben vagyunk, de ha lett volna is ez így tárgyalva, leírása nem lesz felesleges.

— L. L.-nek. Dezsőn. Nem hisszük, hogy a lapfelgyűléssel bárki egybeköszne a teljes siker iránti felelősséget.

— P. A. urnak Gy.-Fehérvárról. Levelezési lapon már tudattuk, hogy a kérdéses szám nincs birtokunkban s meg sem szerezhetjük. Szívesen tennők.

— „Ütőörök” Inaktelken. Ha a nyomor elég ok, minden közönség kivonhatná magát a közunka alól. Nem adhatjuk.

— B. A. S.-nak Páris. Kaptá-e levelünket, mi reá válasza?

— Több tanfelügyelőnek. Hivatalos pályá-zati hírdetéseket díjmentesen nem közölhetünk.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Augusztus 28-án 5 % Metalikus 66,50 frt Kamat — 5 % Nemzeti kölcsön 70,30 frt. 1860 iki államkölcsön 111,50 Bankrésze-nyek 8,55 Hitelrészevények 140,80 London 121,25 Ezüst 102,25 Cs. kir. arany 5,88 — Napoleon'or 9,66 — 100 mark német ér-tékű 59,40.

Urbéri kötvények: Magyarországi 74,25 Tamesi 73.—. Erdélyi 74,25 Horvátországi 85.—

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztő ur!

Lehetetlenség felháborodás nélkül már-to-vább tűrni azon éjszakai lármázásokat és dé-va-j tyronnyázásokat, melyek kurtaszappanotza békés polgárait majdnem minden éjen át nem-csak felverik csendes álmukból, de elrabolják az egész éj folyama alatt azon csekély nyu-galmat, mire a napi fáradsalmak után egészen jogosan várhatnak.

Ezen rendőrellenes magaviseletnek kutfor-rása a kurtaszappanotzokban 6. szám alatt le-vő kurtakorsma, melynek korsmarosnéja leg-inkább vádolható, hogy miért nem inti vagy inteti rendőri uto rendre, a szomszédok tisz-teletére s törvényre az illetőket. Fellemlitend-ök tartjuk, hogy e korsmával majdnem szem-ben többek közt éppen egy halálos ágyon fekvő uri asszony betegesen fekszik, kinek nevében is már fel lett szólítva mind az illető kors-márosné fogadott loányaival, mind pedig a rend-őrség. De szavunkat azok nem fogadták be s mi kénytelenek voltunk a mult éjjel is, vir-asztjuk a folytonos lármázás és dajnlás miatt. Kérjük e végből a tñts. szerkesztő urat, szo-moru helyzetünket regisztráló jelen cikket be-cses lapjában közzé tenni; mert haméggé után sem kapunk panaszunkra orvosiat, ugy azt kénytelenek leszünk felsőbb fórumnál a törvény értelmében követelni!!

Kolozsvárt, 1876. évi augusztus hó 28-dikán. Egy polgár többek nevében.

Legnagyobb raktár Optikai cikkekben

Kolozsvárt Csapó Sándor nagy ba-zárjában található acél, szaru, tekenősbéka, pakfong, uj ezüst-aranyba foglalt szemüvegek és órcsüptetők, Lorg-getek, színházi lát- és látóeszközök, nagytűve-nek, Compasok, microscopok, napórák, stereos-opkstenek, barometerek, hőmérők, vízmérték-cek, bor, sör, must, szesz eczetmerők, különb-féle minőségben.

A vidéki megrendelések legnagyobb figyelem mellett teljesítetnek.

*) E közérdekű felszólításoknak szánt rovatban megjelenő cikkekért, csupán csak a sajtóházasok ir-nyában vállal felelősséget. — Szerk.

Árlejtési hirdetmény.

(1-3)

Az élelmezési szükségletek biztosítása végett az 1876. év november 1-től az 1877. október 31-ig terjedő időre folyó év augusztusban kelt alhaszonbérleti feltételek felett kibocsátott hirdetmény alapján bizottmányi alkudozás fog megtartatni, még pedig:

Deés és Retteg részére állandó kenyér, zab, széna, tűzifa, alom- és ágy-szalma és petroleum felett **1876. szeptember 25-kén** a deési osztály irodájában **délután 10 órakor.**

Homoród részére kenyér, zab, széna, tűzifa, alom- és ágy-szalma és petroleum beszerzése végett **1876. szeptember 22-kén**, a köhalmi várostanács irodájában, **délután 10 órakor.**

1876. szeptember 18-kán, a sepsi-szent-györgyi osztály irodájában Sepsí-Szent-György részére járandó kenyér, zab, széna, tűzifa, alom- és ágy-szalma és petroleum felett **délután 10 órakor.**

Sepsi-Szent-György, 1876. augusztus 25.

M. kir. állam méntelep parancsnokság.

Szám 1749. — 1876.

(349)

(3-3)

Árverezési hirdetmény.

A Deés — Zilahi útvonalon eső CSERNEK községben tömegesített italárulási jog a folyó évi szeptember 29-től az 1879 évi szeptember 29-ig terjedő három évre közárverezés útján haszonbérbe adatik, **folyó évi szeptember 12-dikén d. e. 10 órakor** CSERNEKEN a szolgabírói irodában.

Miről bérleti óhajtok azon felhívással értesítetnek, hogy az árverezéskor 60 frt. bántópenz fizetendő le, s az ismeretlen erkölcsi és vagyoni bizonyítvány előmutatása mellett, 200 frt. terjedő biztosítékot is adni kötelesek.

Az árverési feltételek alól szolgabírói megtekinthetők. Az árverés előtt ajánlat is elfogadatik, melyben az ígért összeg számmal és betűvel kitüntetendő. Szurduki járás szolgabírájától.

Csernek, (u. p. Alparét) 1876. augusztus 24.

VÁLLYA FERENCZ, szolgabíró.

(350)

(2-2)

Haszonbéri hirdetés.

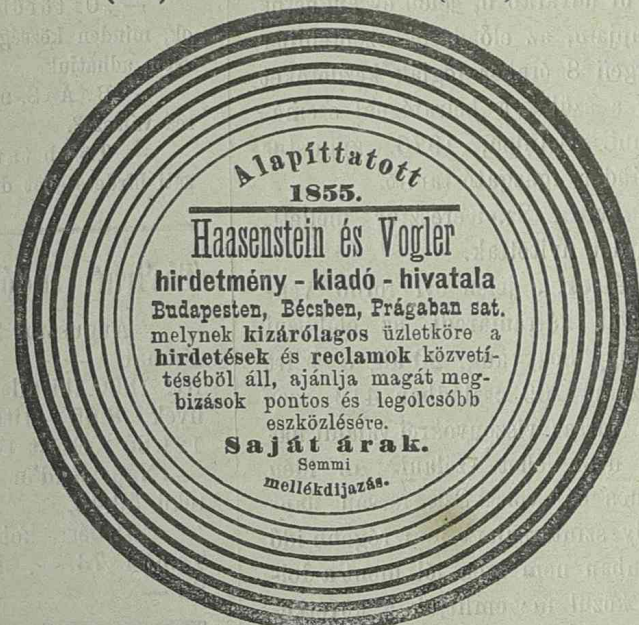
A Maros-ludasi indóháztól fél óra távolságra, egy 218 holdból álló, jó karban lévő tagosított birtok, melyből **134 hold szántó, 40 hold kaszáló, 3 hold rigolirozott** termés alatti új **rizling szőlő, egy hold gyümölcsös, s 40 hold legelő**, a szükséges tanyai lak és gazdasági új épületekkel ellátva, több időre haszonbérbe ki-, vagy esetleg örök áron is eladó.

Értekezhetni eziránt Maros-Ludason

HANTZ PÁLLAL.

(307)

(6-*)

(343) Utazónak

egy németországi gyárüzletbe, Ausztriában, Magyarországon, Kérek tőlük: egy a német és magyar nyelvet tökéletesen bíró, s a vasútsági tanult, jó ajánlatokkal ellátott fiatal ember. Ajánlkozók szíveskedjenek ajánlataikat **Törpényi János** vasútkereskedőhöz Maros-Vásárhelyre beiktatni.

"VICTORIA" biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

Forgalmi kimutatása:

(1875 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865) — 1874 év végéig o. é.	19,606,023 ft. 99.
Bevétel 1875. évben	2,602,042 „ 73.
Összesen:	22,208,066 ft. 72.
Kifizetett károk kezdettől (1865) — 1874 év végéig o. é.	6,680,656 ft. 27.
Kifizetett károk 1875-ik évben o. é.	793,469 ft. 47.
Összesen:	7,474,125 ft. 74.
Kiosztott nyeresemény kezdettől 1875-dik év végéig o. é.	439,738 ft. 69.
Évi díj bevétel	1,000,000 „ —.

Biztosításokat fogad el:

- tűzkárok ellen, (ha villám-csapás által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen, teljes kártérítéssel;
- az ember életére, minden módoszatokban, és közvetíti
- a túlélési csoport biztosításokat.

A folyamatosan lévő széna és gabonakészlet biztosítási igényre különösen is felhívjuk a közönség figyelmét. Biztosítatnak ugyanis tűz ellen **mindenféle gabonaművet, asztagokban vagy csűrökben, úgy takarmányok is szabad ég- vagy fedél alatt.**

Nagyobb összegű biztosításoknál, úgy azoknál, kik jégben is biztosítottak és káruk nem volt, vagy olyanoknál, kik épületeiket is együttesen adják fel — **különös kedvezmények nyújtatnak.**

Tekintettel továbbá azon körülményre, hogy a cséplőgépek használata naponként általánosabb lett, minek folytán az eleséplés az eddigénél gyorsabban történik, a „VICTORIA” azon kedvezményt léptette életbe, hogy azon felektől, kik gabonáikat géppel csépléttetik, **egy havi tartamra** is fogad el aránylagos díj mellett biztosítást.

Eleséplés után a biztosítás — ha a rakodási hely és idő bejelentetik; **a szemre is kiterjed.**

Az ügynékségek utasítva vannak, a közönségnek minden felvilágosításokkal, nyomatványokkal szolgálni, a biztosításokat felvenni és esetleges kívánságokat ide bejelenteni.

Központi iroda: Kolozsvárt, főter 26 szám.

Vezető-ügynékségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága, Szeben.

Fő-ügynékségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becske, Nagy-Ényed, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Videki ügynékségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében. (473) (43-*)

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig híven és pontosan megelémlén, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA” biztosító társaság.

HIRDETMEY.

Az első erdélyi baláni rézbánya társulat évi rendes közgyűlése, az alapszabályok 20 §. értelmében folyó év **szeptember 28-kán délután 9 órakor** fog Balánbányán megtartatni.

Tárgyal: 1) Igazgatósági jelentés.

2) Az 1875-dik évi forgalom és mérleg közzététele.

3) Kezelési tőke biztosítása.

4) Erdő- és földbirtok megszerzése.

5) Átváltoztatása a részvény társulatnak, bányamű társulattá kizokkva.

Kelt N.-Szeben, 1876. év augusztus 27.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Épen most jelent meg

és kapható **STEIN JÁNOS**

könyvkereskedésében Kolozsvárt:

Harcztéri szolgálai

gyalog- és lovassági altisztek és altiszt-képző iskolák számára, a szolgálai szabályzat alapján.

Szerkeszté SZABÓ LAJOS, honvéd őrmester. 5 rajztáblával.

Ára 50 kr.

A tűzoltás Kolozsvárt.

Tűzoltók és a tűzoltás iránt érdeklődő közönség számára.

C. D. Magirus és L. Jung után

a kolozsvári viszonyokhoz alkalmazva.

Irta **Bartha János**,

sz. kir. Kolozsvár város és a kolozsvári önléntes tűzoltók orvosa.

Ára 50 kr. Postán küldve 52 kr.

CSATATÉRKÉPEK

a keleti háboru színteréről

25 krtól 1 frtig,

hozza való zászlócskák (törökök, szerbek, montenegróiak s elkelők)

tucetjé 10 kr. darabja 1 kr.

Az új cselédtörvény.

(Életbe lépett 1876. május 1-én.)

TÖRVÉNYCZIKK

A CSELED ÉS GAZDA KÖZÖTT

viszony szabályozásáról,

a gazdasági munkásokról és a napszámosokról.

Ára füzve 20 kr. postán küldve 22 kr.

(329)

Kézi és fali térképek.

Atlaszok,

Földgolyók.

Oskolai könyvek.

A bekövetkezendő tanév alkalmából van szerencsém tudósítani

a n. érd. tanár, tanító és nevelő urakat, tanuló ifjúságot, egyáltalában

ERDELY OSKOLAVILÁGÁT.

hogy könyvkereskedésben, mely újabb időben megint nagyobb kiterjedést nyert, úgy, hogy ma már mint **Erdély legnagyobb könyvesarnoka** egyedül áll, mindenféle

oskolai könyvek, tankönyvek és taneszközök

egyetemek, gymnásiumok, képezdék, ipar- és polgári iskolák, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást **kaphatók.**

Nagyobb megrendeléseket kérem idején beküldeni, hogy a kívánt példányok száma iránt tájékozhasam magamat folytonos megrendeléseimnél, főleg pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történjék.

Tömeges megrendeléseknél, **pontos szolgálat, előnyös feltételek és jutányos árak biztosítása mellett tiszteletpéldányokat, saját kiadásaimból pedig ingyen-példányokat bocsátok a t. megrendelők rendelkezésére, szegényebb sorsu tanulók számára.**

Czím- és árjegyzékkel az oskolai könyvekről, úgy nemkülönben bármínemű könyvjegyzékekkel kivanatra azonnal és ingyen szolgálok,

Stein János,

könyvárus, kiadó és magy. kir. egyetemi nyomdász.

Oskolai könyvek.

Rajz- és szépírás-minták.

Vizfestéshez

való színnyomatu

minták.

Római és hellen

remekírók,

szótárral és jegyzetekkel

ellátva.